

Tavoitteet ja toimenpiteet

Tälle sivulle kunta kokoaa Lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelman, joka sisältää vision ja tavoitteet toimenpiteineen. *Huom! Lomake on nähtävissä ja täytettävissä vain, jos kuulut Lapsiystävällinen kunta -mallia toteuttavan kunnan koordinaatioryhmään ja olet kirjautuneena palveluun.*

Lue ohjeet toimintasuunnitelman täyttämiseen [tästä](#).

1

Tavoite: Kunnan paikallinen perusopetussuunnitelma ohjaa lapsen oikeuksien toteuttamista käytännön tasolla ja paikallisesti, valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita konkretisoiden.

Tavoitteen tyyppi: Indikaattoreihin perustuva tavoite

Teema: Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa

Tavoitteen eteneminen: 11/2024 Tavoitteen lähtötaso 2

Paikallisessa perusopetuksen opetussuunnitelmassa on vain yksittäisen asian osalta konkretisoitu velvoitetta edistää lapsen oikeuksia, 3-6 vslk uskonnon ja ET:n osalta petussuunnitelmassa kuvataan tutustumista YK:n lapsen oikeuksiin ja 6lk:n osalta mainittu, että voidaan järjestää vaalit luokassa. Lukuvuosisuunnitelmassa ei ole velvoitettu kirjaamaan lapsen oikeuksien osalta mitään.

Perusopetuslain tuen uudistus on luonteva lähtölaukaus lasten oikeuksien tarkastelulle, sanoittamiselle ja sisällyttämiseksi opetussuunnitelmaan ja edelleen käytäntöön. Pohditaan lapsen oikeuksien viikon huomioimisen kirjaamista opetussuunnitelmaan tai lukuvuosisuunnitelmaan. Tavoitteen toimenpiteet liittyvät laajemmin kaupungin strategian osallisuuden kärkihankkeeseen.

Tavoitteen etenemisestä vastaavat opetussuunnitelman kehittämisestä vastaava rehtori, opiskeluhuollon kehittämisestä vastaava rehtori ja perusopetuksen osallisuustyötä koordinoiva apulaisrehtori.

CO

Suoritettu: 0%

1 Toimenpiteen kuvaus

Lapsen oikeuksien kuvaaminen opetussuunnitelmassa ja sitä täydentävässä koulukohtaisessa lukuvuosisuunnitelmassa. Toimintatavat viedään käytäntöön koulutusten ja johtamisen avulla tuen uudistuksen ja osallisuustyön kehittämisen yhteydessä. Uudistuksen yhteydessä huolehditaan oppilaiden kuulemisesta ja vaikuttamisen mahdollisuuksista.

Aikataulu

3/2025- 8/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

.Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Oppilaiden näkemykset opetussuunnitelmatyössä on toteutettu ja käsitelty kouluilla.

Tavoitearvo

100% perusopetuksen opettajista/veso

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Koulutukseen osallistuneiden opettajien määrä.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Tuen rakenteet on uudistettu lukuvuoden 2027 alkuun mennessä.

Tavoitearvo

100% perusopetuksen kouluilla käytössä.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Hyvinvointiprofiilin säännöllinen käyttö ja tulosten arviointi kouluittain.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Lapsen oikeudet on huomioitu opetussuunnitelman yleisissä osissa.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Oppilaiden näkemykset huomioidaan tukeen ja osallisuuteen liittyvissä opetussuunnitelmapäivityksissä. Näkemysten selvittämisessä huomioidaan tukea tarvitsevien oppilaiden näkökulma. Oppilaskuntien hallituksilta ja erityisluokkien oppilailta selvitetään mm. mihin asioihin oppilaat kaipaavat tukea koulussa, mikä auttaa oppimisessa, millaiset asiat tekevät oppimisesta vaikeaa?

Toimenpiteen eteneminen

Keväällä 2025 opetussuunnitelman päivityksen ja tuen uudistuksen yhteydessä huomioidaan osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä lapsen edun näkökulma. Opetussuunnitelmaa uudistettaessa tarkastellaan ja päivitetään opetussuunnitelman yleisiä

tekstejä lapsen oikeus- näkökulmaa korostaen. Uudistuksen yhteydessä päivitetään delegointisääntö.

Lapsen etua palvelevien tuen rakenteiden tarkastelu ja muuttaminen toteutetaan LYK - toimintasuunnitelmakauden aikana talousarviokausittain tarkastellen. Oppilaille tehdyn kyselyn tulokset käsitellään koulun henkilöstön kanssa, jotta oppilaiden näkemykset tulevat henkilöstön tietoon.

Opettajille järjestetään koulutusta toimintakulttuurin muutokseen ja tuen käytänteisiin liittyen. Seuraavina vuosina opetussuunnitelmaa tai sitä konkretisoivia toimintaohjeita/- malleja päivitetään erityisesti osallisuuden näkökulmasta mm. oppilaskuntatyön rakenteiden kuvaaminen ja muut lapsen oikeuksia konkretisoivat toimintatavat.

Toimenpiteen budjetti

2 Toimenpiteen kuvaus

Oppilaiden osallisuuden ohje lisätään osaksi opiskeluhoitosuunnitelmaa. Vastuutahona perusopetuksen osallisuuden kehittäjät.

Aikataulu

12/2025

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Osallisuuden ohjeet kouluille ovat valmiit.

Tavoitearvo

Toteutunut jokaisessa koulussa.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Oppilaskunnat ovat mukana osallisuuden ohjeen laatimisessa.

Tavoitearvo

100% kouluista

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Oppilaiden osallisuus ala- ja yläkoulujen lukuvuosisuunnitelmassa on kuvattu.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Oppilaiden kokemus osallisuudesta on parantunut kouluterveyskyselyssä koko kunnan osalta.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Koulujen omat osallisuuden ohjeet rakennetaan yhdessä oppilaskunnissa. Koulujen opiskeluhoitosuunnitelmat käsitellään yhteisöllisen opiskeluhoollon kokouksissa.

Toimenpiteen eteneminen

Kouluille tehdään yhteinen osallisuuden ohjeistus, jonka käsittelyyn ja käyttöönnottoon koulut opastetaan. Osallisuuden ohje liitetään osaksi lukuvuosisuunnitelmaa ja se päivitetään vuosittain. Osallisuuden toteutumista kouluissa tarkastellaan lukuvuosittain mm. kaupungin yhteisissä oppilaskuntien tapaamisissa ja erilaisten kyselytutkimusten avulla.

Toimenpiteen budjetti

2

Tavoite: Kunnan toiminnan suunnittelussa huomioidaan haavoittuvassa asemassa ja syrjinnän vaarassa olevien lasten ja perheiden näkökulma. Kerätäkää vastaukset toimialakohtaisesti.

Tavoitteen tyyppi: Indikaattoreihin perustuva tavoite

Teema: Yhdenvertaisuus

Tavoitteen eteneminen: 11/2024 Tavoitteen lähtötaso 2
Työtä ei toteuteta vielä laajasti ja systemaattisesti tai erityisen näkyvästi. Lapsivaikutusten arvioinnin vakiintuminen kaikilla toimialoilla tulee edistämään tavoitetta. Toteutuminen ei ole kuitenkaan vielä automatisoitunut, eikä olemassa olevaa tietoa käytetä päätöksenteon tukena kaikilla toimialoilla.

Hyvinvointiohjelmaan ostetussa kuvituksessa on nostettu esiin monenlaisia asukkaita (mm. ikä, sukupuoli, fyysinen toimintakyky, kulttuuritausta) myös viestinnän ja markkinoinnin kuvastossa on pyritty ottamaan huomioon monimuotoisuus, mutta sitä tulisi lisätä ja laajentaa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan on kirjattu eriarvoisuutta vähentäviä toimenpiteitä sekä koostettu materiaalia ja resursseja, joita käyttämällä syrjintää on helpompi tunnistaa ja vähentää. Suunnitelman jalkautuminen on kuitenkin vasta alkutekijöissään, vaikkakin haavoittuvassa asemassa olevien lasten tiedonkeruun tapoja ja osallisuuden rakenteita on kehitetty. Opetuspalveluissa, varhaiskasvatuksessa ja nuorisotyössä syrjinnän ehkäisy huomioidaan, mutta sen vaikuttavuutta yhteistyötä tekemällä tulisi lisätä.

Maankäytön ja infran osalta tavoite toteutuu jossain määrin esim. kaupungin julkiset tilat ja puistot ovat kaikille avoimia, ilmaisia ja helposti saavutettavia. Opasteet ja kyltit ovat sukupuolineutraaleja. Joukkoliikenteen edellytyksiä ja pyöräily- ja kävelyreittien parantamista tarvitaan edelleen. Kaupungin lomakepohjat tulisi tarkastaa sukupuolivaihtoehtojen osalta, onko niissä muuta vaihtoehtoa kuin mies/nainen, tyttö/poika.

Tavoitteen vastuutahot on kuvattu toimenpiteiden kohdalla.

Suoritettu: 0%

1 Toimenpiteen kuvaus

Nokian kaupungin kotisivujen uudistus. Vastuutaho viestintä.

Aikataulu

3/2025-12/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Selkeäkielisyydestä järjestetty koulutus sisällöntuottajille.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Korjaukset sivustoon on tehty testitilaisuuksien jälkeen.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Saavutettavuus -auditointi on suoritettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Sivusto on korjattu auditoinnin jälkeen..

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Kotisivut ovat käytössä.

Tavoitearvo

80%

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Nuoret arvioivat, että sivustolta löytyy helposti tarvittava tieto..

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Nuoret osallistuvat kotisivujen sisältöjen ja palvelupolkujen suunnitteluun sekä testaavat sivustoa ennen niiden julkaisua. Nuorisovaltuuston nuoret osallistuvat sisältötyöpajaan.

Toimenpiteen eteneminen

Kaupungin viestinnässä asenteisiin vaikuttaminen huomioidaan pyrkimällä sukupuolitietoiseen viestintään ja selkeäkielisyyteen monimuotoinen kuvitus huomioiden. Kotisivujen sisällöntuottajille järjestetään koulutusta selkeäkielisyydestä.

Uusien kotisivujen sisältöjä ja palvelupolkuja suunnitellaan yhteistyössä nuorisopalvelujen nuorten kanssa. Sivuston testauksen yhteydessä järjestetään testitilaisuudet nuorille ja lapsiperheille sekä vammaisneuvostolle ja ikäihmisille. Testauksen jälkeen sivustolle tehdään tarvittavia korjauksia. Sivustolle suoritetaan saavutettavuusauditointi. Sivujen käyttöönoton jälkeen tehdään nuorille (ja muille kuntalaisille) palautekysely, jonka perusteella sivuja kehitetään tarvittaessa.

2 Toimenpiteen kuvaus

Eriarvoisuutta ja syrjintää vähentävien kampanjoiden vaikuttavuuden lisääminen. Tavoitteena lisätä kuntalaisten osallisuutta ja yhdenvertaisuuden kokemusta. Kampanjoita kehitetään osana kunnan perustoimintaa laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toimenpiteen etenemisestä vastaavat viestintäpäällikkö, digitaalisen nuorisotyön koordinaattori, hyvinvointikoordinaattori ja MLL Nokian toiminnanjohtaja.

Aikataulu

3/2025-12/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Kampanjat on dokumentoitu ja viestintäsuunnitelma laadittu.

Tavoitearvo

Mittari tarkennetaan myöhemmin, kun suunnitelma valmis.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Viestintäsuunnitelman konkreettiset toimet toteutuvat.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja lasten näkökulmat on otettu huomioon kuntalaisten kyselytunneilla.

Tavoitearvo

200 lasta/vuosi

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Nokialaisten vähävaraisten perheiden lapsille kerätään joululahjoja..

Tavoitearvo

Kyllä, toteutuu vuosittain

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Joululahjahjakeräys on vakiintunut nokialaisia lapsia ja perheitä tukevaksi käytännöksi.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Vaikuttajafoorumeissa selvitetään, minkälaisia kampanjoita lasten ja nuorten näkemysten mukaan tulisi huomioida kuntalaisten tietoisuuden lisäämiseksi. Vaikuttajafoorumin kokonaisuus suunnitellaan ja kysymykset tehdään yhdessä Nuorisovaltuuston kanssa.

Lapsille ja nuorille laaditaan oma kysely tai järjestetään keskustelutilaisuus, jossa selvitetään kokemuksia yhdenvertaisuuden ja osallisuuden toteutumisesta Nokialla sekä minkälaisia

toiveita heillä on asian kehittämiseksi.

Kampanjassa vähävaraisten perheiden lapset saavat joululahjat seurakunnan diakoniatyön ja hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen kautta. Haavoittuvassa asemassa olevat lapset on tunnustettu seurakunnan ja hyvinvointialueen toimijoiden toimesta. Ammattilaiset, jotka tuntevat perheet ja erityisesti lapset, päättävät lapsen tarpeita vastaavat lahjat. Näin varmistetaan toiminnan vaikuttavuus ja mahdollisimman suuri hyöty sitä tarvitseville lapsille ja lapsiperheille.

Toimenpiteen eteneminen

Selvitetään minkälaisia eriarvoisuutta ja syrjintää vähentäviä kampanjoita tai päiviä vietetään eri palveluissa. Lisäksi selvitetään nuorten näkemyksiä heille merkityksellisistä kampanjoista. Laaditaan eriarvoisuutta ja syrjintää vähentävien kampanjoiden viestintäsuunnitelma. Vastuutahona viestintäpäällikkö, hyvinvointikoordinaattori ja kehitys- ja viestintäasiantuntija.

Suunnitellaan systemaattisempi tapa ottaa kuntalaisia mukaan kaupungin kehittämiseen ja päätöksentekoon. Kuntalaisten kyselytunteja kehitetään kuntalaisten osallisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmat huomioiden esimerkiksi kerrotaan, mitä ollaan tekemässä, miten asiat etenevät, miten lasten ja nuorten näkökulma huomioitu asioissa, jotka koskettavat lapsia. Vastuutahona konsernipalvelut.

Kuntalaisille tehdään LYK - toimintasuunnitelmakauden lopulla kysely teemalla "Minkälaisena Nokia näyttäytyy kuntalaisille" tms. Katso syrjinnästä vapaa alue- kampanja.

Nokian MLL, hyvinvointialueen sosiaalipalvelut ja seurakunnan diakoniatyö järjestävät ja vakiinnuttavat vähävaraisten lapsiperheiden joululahjakeräyksen. Tärkein "yhteistyökumppani" on kuitenkin kuntalaiset, joiden lahjoitusten myötä keräys onnistuu. Keräyksessä ei ole lahjalistoja vaan jokainen saa osallistua haluamallaan panoksella.

Keräyksen taustalla on ajatus, että ei tarvitse olla suurituloinen voidakseen auttaa, vaan myös pienituloinen voi osallistua heikommassa asemassa olevien auttamiseen. Tärkeänä ajatuksena on kohdentaa apu nokialaisille heikommassa asemassa oleville lapsille ja lapsiperheille. Tämä lisää halua auttaa vahvistaen samalla yhteisöllisyyden tunnetta.

Ammattilaiset päättävät lahjojen saajat ja ne jaetaan pääsääntöisesti hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen kautta, mutta myös seurakunnan diakoniatyön kautta. Jokainen lahja kirjataan mm. määrien todentamiseksi.

Toimenpiteen budjetti

3 Toimenpiteen kuvaus

Lisätään kaupungin henkilöstön yhdenvertaisuusosaamista ja tarkastellaan henkilöstöohjelmaa lapsiystävällinen kunta -työn näkökulmasta. Toimenpiteen vastuutahona on henkilöstöhallinto ja varhaiskasvatus omalta osaltaan.

Tavoitearvo

1 koulutus/ vuosi, 50%
esihenkilöistä

Toteutunut arvo**Mitattava asia**

Yhdenvertaisuuden
lisääminen on vakiintunut
osaksi esihenkilöiden
osaamisen kehittämistä.

Tavoitearvo

Osallistujia vähintään 6
tulosalueelta

Toteutunut arvo**Mitattava asia**

Koulutuksiin osallistutaan eri
tulosalueilta.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo**Mitattava asia**

Huoltajien näkemykset
huomioidaan
varhaiskasvatuksen
yhdenvertaisuuden
edistämistyössä.

Tavoitearvo

2/vuosi , 40 hlöä

Toteutunut arvo**Mitattava asia**

Varhaiskasvatuksen
osaamisen jakamisen
foorumissa huomioidaan
lapsen oikeuksien
edistämisen näkökulmat
vuosittain.

Tavoitearvo

32 hlöä/ vuosi

Toteutunut arvo**Mitattava asia**

Ihmeelliset vuodet -
menetelmäkoulutukseen
koulutetaan
varhaiskasvatuksen
henkilöstöä vuosittain.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset eivät osallistu tähän toimenpiteeseen. Joissakin koulutussisällöissä voidaan käyttää lasten ja nuorten näkemyksiä esim. videoita tai lyhyitä kirjoituksia ajatusten herättämiseksi.

Toimenpiteen eteneminen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman jatkuvaksi toimenpiteeksi lisätään esihenkilöiden yhdenvertaisuussosaamista vahvistavat koulutukset, joita toteutetaan vuosittain. Lisäksi suunnitelmaan lisätään henkilöstölle tiedottaminen yhdenvertaisuuteen liittyvistä asioista. Lapsen oikeuksien koulutukset nostetaan keväisin ja syksyisin Intran etusivun oppimisympäristöjen koulutusbanneriin. Uusien työntekijöiden perehdytysmateriaalia yhdenvertaisuuden ja lapsen oikeus -osaamisen edistämisen näkökulmasta arvioidaan ja tarvittaessa päivitetään.

Kaupungin strategian päivityksen yhteydessä arvioidaan henkilöstöohjelmaa päivitetyn strategian ja lisäksi LYK -työn näkökulmasta.

Lasten ja nuorten kanssa työskenteleville järjestetään yhdenvertaisuuden edistämiseen ja kiusaamisen ehkäisemiseen liittyvää koulutusta tietoisuuden ja osaamisen vahvistamiseksi mm. Ihmeelliset vuodet -menetelmäkoulutuksella lisätään varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamista vuosittain kiusaamisen ehkäisemiseksi ja käyttäytymisellään reagoivien lasten tukemiseksi.

Varhaiskasvatuksen huoltajakyselyä päivitetään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen näkökulmasta saadaksemme säännöllisesti tietoa perheiden näkemyksistä ja kehittämisehdotuksista sekä aiheeseen liittyvistä ilmiöistä. Varhaiskasvatukseen kehitetään henkilöstön osaamisen jakamisen foorumi, joiden yhtenä pysyvänä teemana on lapsen oikeuksia edistävien toimintatapojen jakaminen.

Toimenpiteen budjetti

4 Toimenpiteen kuvaus

Luodaan turvallisemman tilan periaatteet ja lisätään turvallisten aikuisten tunnistamisen mahdollisuuksia nokiaalaisille lapsille ja nuorille. Ala- ja yläkoululaisille suunnatusta kuntalaiskyselystä nousi huolena tulos, jonka mukaan kaikilla ala- ja yläkoululaisilla ei ole tai he eivät tiedä, onko heidän elämässään turvallista aikuista. Näiden lasten määrä oli kyselyn tulosten perusteella yhteensä yli 60. Toimenpiteen vastuutahoina kehitys- ja viestintäasiantuntija ja konsernipalvelut sekä muut toimenpiteen etenemisen yhteydessä kuvatut tahot.

Aikataulu

3/2025- 6/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Turvallisemman tilan periaatteet on laadittu kaikkiin kouluihin, päiväkoteihin ja nuorisotiloille.

Tavoitearvo

5

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Turvallisemman tilan periaatteet on laadittu kaupungin tiloihin. tai tapahtumiin.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Suoraan lapsille kohdennettujen tilojen osalta erilaisten lapsiryhmien näkemyksiä selvitetään toimipaikoissa ja ne huomioidaan toimipaikkakohtaisten turvallisemman tilojen periaatteissa. Yleistason periaatteiden laadinnassa hyödynnetään nuorisopalveluissa nuorten kanssa muodostettuja turvallisemman tilan periaatteita.

Toimenpiteen eteneminen

Turvallisemman tilan periaatteiden muodostamiseksi muodostettu työryhmä laatii yleistason periaatteet ja suunnittelee niiden jalkauttamisen ja soveltamisen organisaation eri

toimipaikoissa yksikön tai toimipisteen toiminta ja tarpeet huomioiden. Suunnitelmaa tarkennetaan kevään 2025 aikana. Toimipaikkoja ohjeistettaessa ohjataan huomioimaan palveluiden käyttäjien osallisuus periaatteiden muodostamisessa. Lasten osallisuuden toteutumisesta vastaavat koulut ja päiväkodit.

Selvitetään Turvallinen aikuinen nauhan tarvetta ja mahdollisuuksia yhteistyössä nuorten kanssa sekä sitä, missä palveluissa se olisi mahdollisesti tarpeen. Tässä vaiheessa ajatuksena on kehittää matalan kynnyksen toimintatapa, jolla viestitään nuorelle, että hän voi kääntyä henkilön puoleen. Toimenpiteen suunnittelussa tulee huomioida ja varmistaa aikuisten osaaminen, lasten suojelun näkökulma ja eettisyys. Koulujen yhteisöohjaajat ja esimerkiksi koulukuraattorit voisivat toimia nauhan tai tunnisteiden tunnetuksi tekemisessä. Kehittämistyön yhteydessä selvitetään, voisiko tunniste olla käytössä kirjastoissa tai uimahallissa. Vastuutahoina vapaa-aikapalvelut ja konsernipalvelut..

Toimenpiteen budjetti

3

Tavoite:	Lapsi yksilönä: Kunnassa on käytössä selkeät ohjeistukset lapsen edun ensisijaisen huomioon ottamisen systemaattiseksi toteuttamiseksi. Lapsen edun arvioimista tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko.
Tavoitteen tyyppi:	Indikaattoreihin perustuva tavoite
Teema:	Lapsen etu
Tavoitteen eteneminen:	11/2024 Tavoitteen lähtötaso 1 Kuntatason ohjeistusta Nokialla ei ole, eikä myöskään erillistä ohjetta sivistyspalveluissa, joissa tehdään yksittäistä lasta koskevia päätöksiä. Päätöksentekijät tulkitsevat lakia ja nojaavat päätökset omaan tulkintaan. Edellisellä LYK -toimintasuunnitelmakaudella laadittiin ja otettiin käyttöön lapsivaikutusten arviointia koskeva ohjeistus. Yksittäistä lasta koskevien päätösten ohjeistus vahvistaa päätöksenteon kulttuuria lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta ja samalla kuntalaisten yhdenvertaisuutta varmistuen. Tavoite toteutetaan sivistyspalvelujen johtoryhmän ja hallintojohtajan yhteistyönä ja työn käynnistyessä vastuut jaetaan heidän kesken.
Suoritettu:	0%

Toimenpiteet 4 kpl

1 Toimenpiteen kuvaus

Selvitetään minkälaisia päätöksiä yksittäistä lasta koskien kunnassa tehdään.

Aikataulu

12/2025

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset eivät osallistu toimenpiteeseen.

Toimenpiteen eteneminen

Sivistyspalvelujen johtoryhmä kokoaa yksittäistä lasta koskevat päätökset ja niitä ohjaavan lainsäädännön. Selvityksessä huomioidaan päätöksiin liittyvät ennakkotapaukset erityisesti lapsen edun poikkeamisen näkökulmasta. Selvitystyötä hyödynnteään ohjeistuksen laatimisessa (kts. toimenpide 3)

Toimenpiteen budjetti

2 Toimenpiteen kuvaus

Laaditaan yhteiset päätöspohjat muuttuvan perusopetuslain mukaisiksi. Fraasien laatimisessa huomioidaan lapsen edun näkökulma.

Aikataulu

8/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Päätöksenteko- ohjelman fraasit on tehty.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Päätöspohjat ja infotekstit on arvioitu ja päivitetty ohjeistuksen toimeenpanoa tukevaksi.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset eivät osallistu toimenpiteeseen.

Toimenpiteen eteneminen

Sivistyspalvelujen johto ja hallintopalvelut tekevät yhteistyötä fraasien ja päätöspohjien laatimiseksi Valmu- järjestelmään perusopetuslain tuen uudistuksen yhteydessä kevään ja alkusyksyn 2025 aikana sekä varhennetun oppivelvollisuuden osalta myöhemmin.

Päätöspohjien laadinnassa huomioidaan lapsen edun ensisijaisuus. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen päätösten osalta päätöspohjat tehdään yhteisesti Tampereen seudulla eVaka -järjestelmään. Kunta voi kuitenkin muokata päätöksentekijää tukevia infotekstejä. Näitä

laadittaessa huomioidaan lapsen edun näkökulma.

Kun lapsen edun huomioiva ohjeistus on laadittu, päivitetään päätöspohjien fraaseja tai eVakan infotekstejä tarvittaessa uusi ohjeistus huomioiden kevään 2027 aikana.

Toimenpiteen budjetti

3 Toimenpiteen kuvaus

Laaditaan lapsen edun ensisijaisuuden huomioiva ohje yksittäistä lasta koskevaan päätöksentekoon.

Aikataulu

12/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Ohje on valmis.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset eivät osallistu toimenpiteeseen

Toimenpiteen eteneminen

Laaditaan ohje yksittäistä lasta koskevien päätösten päättämisen tueksi. Ohjeen laadinnassa voidaan hyödyntää aiemman ennakkovaikutusten arvioinnin ohjeistuksen lapsivaikutusten arviointia koskevia osioita.

Toimenpiteen budjetti

4 Toimenpiteen kuvaus

Varmistetaan ohjeen mukaisen käytännön toimeenpano ja vakiintuminen.

Aikataulu

6/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

90% päiväkotien johtajista ja
rehtoreista

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Yksittäistä lasta koskevia
päätöksiä tekevistä
koulutettu.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Yksittäistä lasta koskevan
pätöksenteon ohje on
lisätty kaupungin sähköiseen
perehdytysmateriaaliin.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset eivät osallistu toimenpiteeseen.

Toimenpiteen eteneminen

Yksittäistä lasta koskevia päätöksiä tekeville viranhaltijat koulutetaan toimintatavan jurruttamiseksi ja tietoisuuden lisäämiseksi. Koulutuksen pitävät ohjeen laatineet tahot. Koulutusdiat tallennetaan esihenkilöiden perehdytysmateriaaliin vakiinnuttamisen varmistamiseksi ja uusien viranhaltijoiden perehdyttämiseksi. Tarvittaessa koulutuksia järjestetään useammin. Vaihtoehtoisesti ohjetta laadittaessa harkitaan mentoroinnin käyttöön ottamista esimerkiksi uusien päätöksiä tekevien viranhaltijoiden osalta.

Ohje lisätään Intran esihenkilöiden perehdytykseen.

Toimenpiteen budjetti

Tavoite:	Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen osallisuutta ja psykologista turvallisuutta parantamalla sekä yksinäisyyttä vähentämällä.
Tavoitteen tyyppi:	Lasten näkemyksiin perustuva tavoite
Tavoitteen eteneminen:	Edellisen toimintasuunnitelman lasten arvioinnin yhteydessä nousi viisi teemaa, joita Nokialla tulisi kehittää. Tätä tietoa hyödyntäen, oppilaskunnissa ja nuorisopalveluissa toimivat nuoret valitsivat marraskuussa 2024 uuden toimintasuunnitelman tavoitteeksi lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin ja turvallisuuden lisäämisen. He ehdottivat keinoja, joista toimintasuunnitelman toimenpiteet suurelta osin koostuvat. Lisäksi tavoitteen asettamisessa on hyödynnetty nykytilan kartoituksessa noussutta tietoa teemaan liittyen.
Suoritettu:	0%

Toimenpiteet 6 kpl

1 Toimenpiteen kuvaus

Hyvinvointiprofiilin työkalun käytön vakiinnuttaminen ala- ja yläkouluissa. Lukiossa käytetään opiskelijakyselyä ja abikyselyä. Hyvinvointiprofiilin avulla saadaan täsmällistä tietoa oppilaiden hyvinvoinnista. Vastuutahona perusopetus.

Aikataulu

12/ 2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Toteutunut

Hyvinvointiprofiili- työkalun käyttö on vakiintunut.

kaikissa perusopetuksen yksiköissä.

Tavoitearvo

Toteutunut. Vastaajia 80 %

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Lukiossa on toteutettu opiskelijakysely 1. ja 2.- vuosiluokille vuosittain.

Tavoitearvo

Toteutunut. Vastaajia 85%

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Lukiossa on toteutettu abikysely vuosittain.

Tavoitearvo

Toteutunut vuosittain.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Hyvinvointiprofiilin tuloksia on käsitelty jokaisessa koulussa ja rehtorikokouksessa.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Oppilaat vastaavat hyvinvointikyselyihin. Tulokset käsitellään ja toimenpiteitä suunnitellaan oppilaiden kanssa. Toimenpiteiden käsittelyssä otetaan huomioon kaikkien oppilaiden äänen kuuluminen.

Toimenpiteen eteneminen

Hyvinvointiprofiili -työkalu otetaan käyttöön kaikissa ala- ja yläkouluissa kevästä 2025 alkaen. Se toteutetaan vuosittain. Lukiossa on käytössä opiskelijakysely 1 ja 2 vuosiluokan opiskelijoille ja lukion päättävälle abikysely.

Hyvinvointiprofiilin kuntakohtaisia tuloksia käsitellään opetuspalveluiden johtoryhmässä, opiskeluhuollon ohjauksen työryhmissä, rehtorikokouksissa. Tietoa hyödynnetään myös oppilaitosten henkilöstön toiminnan tukena.

Toimenpiteen budjetti

2 Toimenpiteen kuvaus

Keinojen yhtenäistäminen kiusaamisen tunnistamiseen ja siihen puuttumiseen. Vastuutahona perusopetus ja varhaiskasvatus.

Aikataulu

8/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutuu säännöllisesti oman opettajan tunneilla.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Kiusaamisilmiöstä ja siihen puuttumisesta keskustellaan oppilaiden kanssa säännöllisesti.

Tavoitearvo

Toteutunut kaikissa perusopetuksen kouluissa.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Selvitys kiusaamisen kokemuksista on toteutettu.

Tavoitearvo

100% perusopetuksessa

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Koulujen kiusaamiseen puuttumisen ohjeet on tarkistettu ja ne ovat periaatteiltaan yhtenäiset..

Tavoitearvo

Kaikki ala- ja yläkoulut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Kiusaamiseen liittyvistä prosesseista on tiedotettu huoltajia.

Tavoitearvo

Rakenteet on muodostettu.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Varhaiskasvatuksen kehittämisessä on rakenne kiusaamisen ehkäisyn systemaattiseksi toteuttamiseksi ja kehittämiseksi.

Tavoitearvo

Toteutunut 100%
päiväkodeissa

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Lasten näkemysten selvittäminen kiusaamisesta on vakiintunut käytännöksi varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisyssä.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Varhaiskasvatuksessa ja kouluissa selvitetään lapsilta ja oppilailta kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään liittyviä kokemuksia. Kokemuksista ja niistä nousevista ilmiöistä keskustellaan oppilaiden kanssa. Lasten ja nuorten kanssa suunnitellaan, miten kiusaamisen vähentämiseen/poistamiseen voidaan vaikuttaa ja miten kiusaamisesta voidaan ilmoittaa koulussa ja vapaa-ajan toiminnassa.

Huomioidaan nuorten kouluterveyskyselyssä esiin nostama teema häiritsevistä seksuaalisista ehdottelusta ja ahdistelusta.

Toimenpiteen eteneminen

Selvitetään lasten ja nuorten kiusaamiskokemuksia. Selvitystyössä huomioidaan erilaiset lapsiryhmät ja mahdollistetaan kaikkien osallistuminen ikätasoa ja edellytyksiä vastaavalla tavalla. Päivitetään kaikkien koulujen yhteinen kiusaamiseen puuttumisen ohjeistus ja huomioidaan kouluterveyskyselyssä esiin noussut häiritsevä seksuaalinen ehdottelu ja ahdistelu. Koulujen kiusaamiseen puuttumisen ohjeet tarkistetaan ja yhdenmukaistetaan. Kiusaamisen selvittelyn prosessit käsitellään yhdessä kaikkien oppilaiden ja tiedotetaan huoltajille vanhempainilloissa ja Wilmassa. Huolehditaan siitä, että kaikilla on saatavilla tieto, miten ja kenelle kiusaamisesta voi kertoa.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa arvioidaan yhteisesti sovittujen menetelmien ja opetussuunnitelmaan (opiskeluhoitosuunnitelma) kirjattujen toimintatapojen toteutumista kaikissa päiväkodeissa. Arvioinnin perusteella täsmennetään yhteisiä käytäntöjä ja kehitetään

toimintaa arvioinnin perusteella päiväkodeissa. Toiminnan jatkuvan arvioinnin ja kehittämisen varmistamiseksi sekä ajan ilmiöiden huomioimiseksi, suunnitellaan kiusaamisen ehkäisyyn liittyvän verkostoryhmän muodostamista tai toimenpiteitä teeman systemaattiseksi huomioimiseksi. Lisäksi suunnitellaan lasten näkemysten kerääminen teemaan liittyen esimerkiksi lasten laatupelin kysymyksiä kehittäen. Kokonaisuuden tavoitteena on varmistaa, että kiusaamisen ehkäisy on jatkossa vakiintunut, lasten näkemykset huomioiva ja jatkuvasti kehittyvä toimintatapa varhaiskasvatuksen organisaatiossa.

Toimenpiteen budjetti

3 Toimenpiteen kuvaus

Lisätään nuorten tietoisuutta verkossa olevista matalan kynnyksen palveluista ja vahvistetaan niitä. Vastuutahona nuorisopalvelut.

Aikataulu

3/2025-6/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

4 krt/kk

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Nuorisopalveluilla on vuoroja Sekaisin- chat palvelussa.

Tavoitearvo

5 kanavaa

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Viestintä on monikanavaista.

Tavoitearvo

Kirjataan myöhemmin.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Julkaisujen määrä eri kanavissa.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Toimenpiteet on lisätty nuorisopalveluiden vuosikelloon.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Nuorisopalveluissa ja oppilaskunnissa toimivat nuoret ovat kertoneet LYK - toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä, että käyttäisivät matalan kynnyksen apuna mielellään chat- palveluja. Heillä ei kuitenkaan ollut riittävästi tietoa palveluista. Toimenpiteessä nostettavat teemat ja aiheet nousevat nuorten tarpeista ja huomioivat vähemmistöt sekä apua tarvitsevat nuoret.

Toimenpiteen eteneminen

Nuorisopalveluissa lisätään nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden tuottamista digipalveluna. Henkilökuntaa koulutetaan ja perehdytetään näiden palveluiden tuottamiseen sekä tiedon jakamiseen. Nuorisopalveluiden henkilöstö koulutautuu mm. aiheella väkivalta/ väkivaltaa kokeneen lapsen/nuoren kohtaaminen. Myös nepsy, sateenkaari, rasismi yms. aiheet ovat säännöllisesti koulutuksissa aiheina.

Viestintää kehitetään aiempaa säännöllisemmäksi, suunnitelmallisemmaksi ja

monikanavaisemmaksi, jotta saavutettavuutta ja nuorten tietoisuutta palveluista voidaan lisätä. Nuorisopalvelut mainostaa erilaisia nuorille suunnattuja chatteja verkkosivuilla, somessa, tiloilla ja koulunuorisotyössä esim. kutostunneilla ja tekee julisteita seinille ja Idid- tauluille. Julisteita jaetaan kouluille ja tehdään mahdollisesti tiedotteita koulujen järjestelmään wilmaan.

Loma-aikoina, jotka ovat kriittisiä aikoja, laitetaan (4 krt/vuodessa) erillisiä nostoja matalan kynnyksen palveluista. Kohdennettuja julkaisuja lisätään erilaisten kampanjoiden yhteydessä.

Nuorisopalvelut käynnistää yhteistyön Sekasin-chatin kanssa keväällä 2025 ja nuoriso-ohjaajat ottavat päivystysvuoroja palvelusta vähintään 4krt/kk syksystä 2025 alkaen.

Toimenpiteiden juurtumiseksi käytäntöön, ne lisätään nuorisopalveluiden viestinnän ja toiminnan vuosikelloon.

Toimenpiteen budjetti

4 Toimenpiteen kuvaus

Vakiinnutetaan Hyvää kasvua -toimintamalli osaksi koulujen käytäntöjä. Toimintamalli keskittyy tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä myönteisen yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentamiseen. Tavoitteena on muodostaa pysyvä toimintamalli. Vastuutahona perusopetus.

Aikataulu	Osoitettu käyttäjälle	Tila
3/2025-6/2027		☐ Ei aloitettu
Tavoitearvo	Toteutunut arvo	Mitattava asia
24		Koulutetut hyvinvointitutorit
Tavoitearvo	Toteutunut arvo	Mitattava asia
6 tuntia/ oppilas		Hyvinvointioppitunnit 1.-9.-luokkalaisille on toteutettu.
Tavoitearvo	Toteutunut arvo	Mitattava asia
Toteutunut		Oppilaiden palautekyselyn perusteella kehitetään toimintaa tarpeen mukaan.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Kaikki Nokian kaupungin 1.–9.-luokkalaiset saavat koulussa hyvinvointioppitunteja minimissään 6 tuntia/oppilas/ lukuvuosi. Oppitunnit järjestetään Hyvää kasvua -hyvinvointiohjelman mukaisesti, ja niiden tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia. Lisäksi kasvatetaan ymmärrystä moninaisuudesta. Oppitunnit toteutetaan ratkaisukeskeisen vuorovaikutuksen menetelmillä ja vahvuusinterventioilla. Ne ovat toiminnallisia, oppilaiden osallisuutta lisääviä ja ajattelun taitoja kehittäviä. Oppilaille toteutetaan palautekysely hyvinvointioppitunneista.

Toimenpiteen eteneminen

Jokaiselle ala- ja yläkoululle koulutetaan opettajista hyvinvointitutorit Hyvää kasvua -ohjelmassa kevään 2025 loppuun mennessä. Alakoulussa oppitunteja pitävät luokanopettajat ja yläkoulussa vastuu on luokanohjaajilla. Koulutuksen jälkeen hyvinvointitutorit vastaavat siitä, että koulun opettajilla on selkeä käsitys ohjelman käytöstä, materiaalien saatavuudesta ja soveltamisesta.

Oppitunnit aloitetaan lukuvuoden 2025-2026 aikana. Tutorit toimivat aktiivisesti henkilökunnan tukena ja kannustavat heitä edistämään ohjelman tavoitteita osana koulun arkea. Rehtoreille tehdään kysely hyvinvointituntien toteutumisesta. Oppilaille tehdään tunneista palautekysely. Kyselyjen perusteella toimintaa kehitetään.

Toimenpiteen budjetti

5 Toimenpiteen kuvaus

Varhaiskasvatuksessa muodostetaan ja otetaan käyttöön sosionomin tehtävä tukemaan lasten yhteenkuuluvuutta, vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä ja perheiden palveluohjausta muihin palveluihin.

Aikataulu

12/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Sosionomin tehtäväkuva on valmis

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Vakanssimuutokset on huomioitu talousarviossa vuosittain.

Tavoitearvo

2027

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Tehtäväkuva on arvioitu ja päivitetty tarvittaessa.

Tavoitearvo

10 kpl vuoden 2028 hyväksyttyyn talousarvioon mennessä

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Sosionomin tehtävän vakanssit.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Lasten näkemykset ryhmään kuulumisen tilasta on selvitetty.

Tavoitearvo

Toteutunut ja kehittynyt

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Hyvinvointialueen palveluihin ohjautumisen prosessia

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapsiryhmien lapsilta, joissa työskentelee sosionomi, selvitetään lasten näkemyksiä ryhmään kuulumisen tilasta ja hyvänä koetuista asioista sekä keinoista, jotka voisivat lisätä yhteenkuuluvuutta. Lasten näkemysten selvittäminen voidaan yhdistää kiusaamisen ehkäisyyn liittyvän tavoitteen selvittämisen yhteyteen. Tietoa hyödynnetään tehtävänkuvan arvioinnissa ja mahdollisessa päivittämisessä.

Toimenpiteen eteneminen

Sosionomin tehtäväkuva laaditaan osaksi varhaiskasvatuksen tiimiä. Tehtäväkuvassa painottuu lapsiryhmän osallisuus ja yhteenkuuluvuuden lisääminen, vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö ja palveluohjaus hyvinvointialueen palveluihin. Sosionomin tehtäviä otetaan asteittain käyttöön vakanssimuutoksilla tai mahdollisilla uusilla vakansseilla palveluverkon mahdollisesti laajentuessa. Vakanssimuutokset huomioidaan talousarviovalmistelussa vuosittain. Sosionomien tehtävänkuvan toimivuutta arvioidaan muutaman vuoden kokemuksen jälkeen ja kehitetään tarvittaessa. Arvioinnissa huomioidaan lasten näkemykset.

Toimenpiteen budjetti

6 Toimenpiteen kuvaus

Varmistetaan, että kukaan lapsi ei jää ryhmän ulkopuolelle varhaiskasvatuksessa. Toimenpiteellä seurataan ja tuetaan lasten vertaissuhteiden muodostumista ja ylläpitämistä sekä ryhmän aikuisten huomion jakautumista lasten välillä. Vastuutahona varhaiskasvatus.

Aikataulu

5/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Jokaisessa varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmässä on otettu käyttöön Läheisyyden kehä- ja sosiogrammi - työvälineet.

Tavoitearvo

60 hlöä, jokaisesta yksiköstä osallistujia

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Henkilöstölle on järjestetty työpajat tai koulutus uuden käytännön juurruttamiseksi.

Tavoitearvo

2 krt/vuosi jokaisessa ryhmässä

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Sosiogrammi toteutetaan kahdesti toimintavuoden aikana.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Ryhmävasun ja lukuvuosisuunnitelman toimivuutta on arvioitu ja päivitetty tarvittaessa.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset osallistuvat sosiogrammin tekemiseen ja kertovat näkemyksensä kaveri- ja ystävyys-suhteistaan. Tavoitteena on, että sosiogrammi toteutettaisiin kahdesti toimintavuoden aikana, jolloin lapset osallistuvat kartoitus- ja arviointivaiheeseen. Näiden vaiheiden välissä lasten kanssa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja tavoitteellisesti osana varhaiskasvatusta ja esiopetusta opetussuunnitelmien mukaisesti.

Toimenpiteen eteneminen

Jokaisessa varhaiskasvatus- ja esiopetusryhmässä otetaan käyttöön Läheisyyden kehä ja sosiogrammi -työvälineet. Työvälineiden käytöstä pidetään henkilöstölle työpajoja ja/tai tehdään lyhyt video työvälineiden käyttämisestä. Työpajaan osallistutaan jokaisesta päiväkodista ja asia käsitellään yksikön henkilöstön kanssa siten, että jokaisessa lapsiryhmässä osataan hyödyntää menetelmää. Työvälineillä kartoitetaan lapsiryhmän vertais- ja aikuissuhteet ja niiden avulla varmistetaan, että jokaisella lapsella on sekä turvallisia aikuissuhteita, että kaveri- tai ystävyys-suhteita.

Työvälineiden käyttö vakiinnutetaan osaksi osallisuutta ja syrjimättömyyttä edistävää toimintakulttuuria kirjaamalla ne osaksi ryhmävasua ja lukuvuosisuunnitelmaa. Vakiintumista arvioidaan johtajapalaverissa. Johtajilla on tieto yksikkönsä jokaisen ryhmän ryhmävasun ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisesta. Ryhmävasu ja lukuvuosisuunnitelma päivitetään. Uusien lomakkeiden toimivuutta arvioidaan ja päivitetään tarvittaessa vuoden 2027 aikana.

Toimenpiteen budjetti

5

Tavoite: Kehitetään ateriapalveluja ja ruokakasvatusta lapsinäkökulma huomioiden.

Tavoitteen tyyppi: Vapaasti valittu tavoite

Tavoitteen eteneminen: Nokian kaupungin vision elinvoimainen ja ekologinen Nokia 2030 viitoittamana koko kaupungin ruokalistat uudistettiin vuoden 2024 aikana siten, että punaisen lihan määrää vähennettiin hiilijalanjäljen parantamiseksi, ja kaikki prosessoidut makkarakävyt ovat broilerinlihasta. Punaista lihaa on enää 3-4 kertaa kuuden viikon listalla.

Osallisuuden edistäminen on Nokian kaupungin strategian kärkihankkeena ja toisaalta kouluterveyskyselyn tulokset kouluruuan ja aamupalan syömättömyyden osalta aiheuttavat huolta. Tavoitteena on edistää lasten osallisuutta, lisätä mieleisiä kasvisruokia, kehittää toimintakäytäntöjä kouluissa

ja päiväkodeissa sekä vaikuttaa lasten ja perheiden ruokaan ja syömiseen liittyviin asenteisiin.

Suoritettu: 0%

Toimenpiteet 3 kpl

1 Toimenpiteen kuvaus

Kasvisruokaprojektin käynnistäminen ja ruokalistan uudistaminen kouluissa ja päiväkodeissa.

Aikataulu

12/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

70%

Toteutunut arvo

Mitattava asia

1.- 9.-luokan oppilaat vastaavat kasvisruokakyselyyn.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Ruokalista on uudistettu. ja laadinnassa on huomioitu oppilaiden näkemykset.

Tavoitearvo

2-4 krt/vuosi

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Varhaiskasvatuksen porkkanaryhmä kokoontuu vuosittain.

Tavoitearvo

Toteutunut.

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Varhaiskasvatuksen huoltajia kannustetaan kokeilemaan kasvisruokareseptejä.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Ateriapalvelut tekevät kyselyn kasvisruoasta 1.-9.- luokkien oppilaille ja toteuttavat ruuan maistelun kouluruokaraadissa. Maistatuksia toteutetaan myös esim. nuorisopalveluille.

Ruokalistaa kehitetään oppilaiden palautteen pohjalta.

Varhaiskasvatuksen lapsia tutustutetaan kasviksiin ja koteihin jaetaan kasvisruokareseptejä makumaaiman laajentamiseksi ateriapalvelujen ja varhaiskasvatuksen yhteistyönä. Lasten toimijuutta projektissa vahvistetaan käsittelemällä teemaa varhaiskasvatuksen henkilöstön toimesta lasten kanssa.

Toimenpiteen eteneminen

Ateriapalvelut käynnistävät kasvisruokaprojektin 1-9 luokkalaisille laadittavalla kyselyllä tammikuussa 2025. Kyselyn pohjalta poivitetään kasvisruokalistaa ja otetaan käyttöön uusia kasvisproteiineja sekä kehitetään uusia reseptejä. Kehitetyistä resepteistä järjestetään maistatustilaisuuksia mm. nuorisotiloille ja laaditaan kysely palautteen keräämiseksi. Palaute huomioidaan jatkokehittämisessä.

Varhaiskasvatuksessa Porkkanaporukan vetäjä tutustuttaa lapsia kasviksiin, ja jakaa kasvisruokareseptejä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö huomioi kasvisruokaprojektin omassa toiminnassaan ja vahvistaa lasten toimijuutta teeman käsittelyssä.

Toimenpiteen budjetti

2 Toimenpiteen kuvaus

Kouluruokaraadin uudistaminen ja vakiinnuttaminen pysyväksi käytännöksi. Kouluruokaraatiin osallistuu 3-9 lk. oppilaita ja sen avulla kehitetään koululaisten ateriapalveluja ja ruokahävikkiä koko kunnan tasolla.

Aikataulu

3/2025 -12/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

4 krt/vuosi

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Kouluruokaraati kokoontuu säännöllisesti.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Oppilaiden näkemykset huomioidaan kouluruuan kehittämisessä.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Oppilaat osallistuvat kouluruokaraatiin, jonka yhteydessä nuoret maistelevat ja kommentoivat ruokia sekä tuunaavat lempiruokiaan. Kouluruokaraatilaisten tutustuvat ateriatuotantoon tuotantokeittiöllä.

Toimenpiteen eteneminen

Ateriapalvelut kutsuvat Kouluruokaraatiin useamman koulun mukaan ja kouluista osallistujia, joita kouluruokaan vaikuttaminen kiinnostaa. Ateriapalvelut järjestävät kaksi (2 kpl) tapaamista keväälle yhteistyössä koulujen kanssa. Ensimmäisessä tapaamisessa maistatetaan nykyisiä listalla olevia ruokia, ja pyydetään kommentit näistä sekä parannusehdotukset. Kouluruokaraatilaisten tutustuvat Nokian kaupungin ateriatuotantoon Harjuniityn tuotantokeittiöllä. Toisella kerralla toteutetaan oman lempiruokan tuunaus raatilaisten kanssa. Kouluruokaraadin teemat suunnitellaan vuosittain ja vuoden 2025 teema yhdistyy ruokalistan kehittämiseen..

Toimenpiteen budjetti

3 Toimenpiteen kuvaus

Kouluruokadiplomin toimintamallia laajennetaan kouluilla ja aloitetaan yhteistyö varhaiskasvatuksen Makuaakkoset toimintamallin mukaisesti. Diplomin saaneet päiväkodit ja koulut ovat edistäneet ravitsemuksellisesti, kasvatuksellisesti ja ekologisesti kestäväää ruokailua Ammattikeittiöosaajat ry:n tunnustuksen kriteerien mukaisesti. Toimintamallien avulla tiivistetään yhteistyötä ateriapalvelujen ja päiväkotien sekä koulujen välillä sekä lisätään

ruokalatoimikuntien kautta oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Kehittämistyö kohdistuu päiväkotij- ja koulutasolle.

Aikataulu

1/2026-12/2027

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

2 Kouluruokadiplomia /min.
200 lasta

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Kouluruokadiplomia
hakeneiden koulujen määrä
kasvaa.

Tavoitearvo

2 Makuaakkoset -diplomia/
min 100 lasta

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Makuaakkoset diplomia
hakeneiden päiväkotien
määrä

Tavoitearvo

Kyllä

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Oppilaiden edustus toteutuu
koulukohtaisissa
ruokalatoimikunnissa.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset osallistuvat koulukohtaisiin ruokalatoimikuntiin, joissa lapset pääsevät osallistumaan ja vaikuttamaan eri tavoin mm. ruokailuun, ruokalan viihtyvyyteen ja käytäntöihin. Toimenpide koskee toteutuessaan koulujen osalta diplomia hakevan koulun koosta riippuen minimissään 200 lasta ja päiväkotien osalta min 100 lasta.

Toimenpiteen eteneminen

Kouluruokadiplomin mukaisia käytäntöjä laajennetaan eri kouluihin ja varhaiskasvatuksessa käynnistetään Makuaakkoset -diplomityö ateria- ja siivouspalvelujen sekä koulujen ja päiväkotien yhteistyönä. Yhteistyö ateriapalvelujen ja diplomeista kiinnostuneiden koulujen ja päiväkotien kanssa aloitetaan. Tarvittavat rakenteet perustetaan ja kehittämistyö käynnistetään. LYK -toimintasuunnitelmakauden aikana tavoitellaan diplomia hakeneiden koulujen ja päiväkotien määrän lisäämistä.

Toimenpiteen budjetti

6

Tavoite:

Kaupunkiympäristön suunnittelussa selvitetään ja otetaan huomioon lasten kokemuksia ja näkemyksiä. Näin toimitaan prosessin eri vaiheissa ja eri suunnittelutehtävissä, kuten maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa sekä muuten julkisia tiloja suunniteltaessa.

Tavoitteen tyyppi:

Indikaattoreihin perustuva tavoite

Teema: Osallisuus

Tavoitteen
eteneminen: 11/2024 Tavoitteen lähtötaso 2.

Osallisuuden edistäminen on Nokian kaupungin strategian kärkihankkeena ja aihetta tullaan vahvistamaan myös tulevalla valtuustokaudella kaupungin hyvinvointiohjelmassa. Edellisellä LYK -toimintasuunnitelmakaudella edistettiin lasten osallisuutta ja lapsivaikutusten arviointia. Edellisen toimintasuunnitelman arvioinnissa nuorisovaltuusto toi esiin, että heiltä on kysytty näkemyksiä ja mielipiteitä, mutta aikataulut kuulemiselle ovat liian tiukkoja ja vastuu tiedon keräämisestä muodostui nuorille liian suureksi. Tavoitteena on kehittää toimintakäytäntöjen laatua ja oikea-aikaisuutta siten, että kuuleminen ei jää liiaksi edustuksellisissa rakenteissa toimivien nuorten vastuulle.

Aikaisemmissa nuorille suunnatuissa kyselyissä ja uudelleen LYK -toimintasuunnitelman suunnitteluvaiheessa loppuvuodesta 2024 nuoret toivat esiin toiveitaan kaupunkiympäristöön liittyen esim. graffittiseinän tekeminen ja toiveena liikuntapaikkarakentamisen yhteydessä välituntipihoille ja puistoihin vaikeampia kipeilytelineitä ja liukumäkiä.

Toimenpiteet 5 kpl

1 Toimenpiteen kuvaus

Vakiinnutetaan ja laajennetaan nuorten osallisuuteen liittyviä toimintamalleja osana kaupunkiympäristön suunnittelua sekä huomioidaan, että nuorisovaltuuston vastuu ei kasva liian suureksi nuorten osallisuuden toteutumisessa. Vastuutahona kaupunkikehityspalvelut.

Aikataulu

3/2025-12/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Kuvaus lasten ja nuorten osallistumisen tavoista on laadittu.

Tavoitearvo

70% / kouluterveyskysely

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Perusopetuksen oppilaat kokevat pystyvänsä vaikuttamaan joihinkin elinympäristönsä asioihin.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Selvitetään nuorten näkemyksiä heille merkityksellisistä tekijöistä ja asioista kaupunkiympäristöön liittyen (kaavoitus, tilat ja puistot). Hyödynnetään koululaisille suunnattua kuntalaiskyselyä, johon ala- ja yläkoululaiset vastaavat kahden vuoden välein. Tehdään yhteistyötä nuorisovaltuuston kanssa heidän rooliinsa liittyen.

Toimenpiteen eteneminen

Hyödynnetään ala- ja yläkoululaisten kuntalaiskyselyn tuloksia kaupunkiympäristön kehittämiseen liittyen ja tarvittaessa tarkennetaan näkemyksiä esimerkiksi eri lapsiryhmiltä. Laaditaan kuvaus nuorten osallisuuden konkreettisista toimintatavoista kaupunkiympäristön kehittämisessä. Tehdään yhteistyötä nuorisovaltuuston kanssa. Kuvaukseen sisällytetään tahot, joiden kanssa yhteistyötä näkemysten selvittämiseksi voidaan tehdä sekä määritellään erilaisten kohteiden kannalta merkitykselliset lapsiryhmät. Toteutetaan suunnitelmaa käytännössä ja huomioidaan nuorten näkemykset osana kaupunkiympäristön suunnittelua ja toteuttamista.

Toimenpiteen budjetti

2 Toimenpiteen kuvaus

Huomioidaan nuorten näkemykset kaupunkiympäristön kehittämisessä sekä lisätään heidän vapaa-ajan mahdollisuuksiaan kaupunkiympäristössä. Vastuutahona infrapalvelut ja kulttuuripalvelut.

Aikataulu

3/2025-10/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

3

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Graffittiseinät on toteutettu

Tavoitearvo

Työpajojen määrä/
tarkentuu myöhemmin

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Lapset ja nuoret osallistuvat graffititaiteen työpajoihin.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Raamin näyttelystä on viestitty kohdennetusti nuorille.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lapset ovat kertoneet näkemyksiään LYK -toimintasuunnitelman suunnitteluvaiheessa. Heidän näkemyksiään selvitetään myös jatkossa mm. kahden vuoden välein toteutettavalla kuntalaiskyselyllä, joiden ideat huomioidaan kaupunkiympäristön kehittämisessä mahdollisuuksien mukaan ja soveltuvin osin.

Nuoret voivat osallistua katutaidekulttuuria opettaviin työpajoihin.

Toimenpiteen eteneminen

Valtuusto on hyväksynyt 17.2. kolmen eri puolille Nokiaa sijoittuvan kaikille harrastajille avointen graffittiseinien toteuttamisen. Infrapalvelut toteuttavat nämä vuoden 2025 aikana. Seinät ovat jatkossa pysyvästi maalattavissa ja tällä tuetaan graffitiharrastajien laillista ja luvallista maalaustoimintaa Nokialla.

Kun seinät on toteutettu, kulttuuripalvelut tuottaa kohteisiin lisäksi työpajoja, joissa syvennetään maalaamisen tekniikoita ja skenen käytäntöjä. Kohderyhmänä on erityisesti lapset ja nuoret ja yhteistyökumppaneina pitkän linjan graffititaiteilijat, joilla on vuosien pedagoginen kokemus lasten ja nuorten kanssa työskentelystä. Tarkemmat aikataulut ja työpajojen määrät

selkiytyvät kun seinien valmistumisajankohta on tiedossa.

Mahdollisuuksien mukaan jatkossakin hyödynnetään purkukohteita määrääjäksi katutaiteelle ja nostetaan katutaide-toimijoiden yhteistyömetodit laajemmin osaksi lasten- ja nuorten kulttuuria kaupungissa. Toimenpidettä tarkennetaan tarvittaessa toimintasuunnitelmakauden aikana.

Taidetila Raamin kesäkauden 2025 näyttelynä on graffittitaiteilijoiden näyttely ja näyttelyn viestintää kohdennetaan aktiivisesti nuorille.

Toimenpiteen budjetti

3 Toimenpiteen kuvaus

Kirjaston tilojen ja ympäristön kehittäminen lasten ja nuorten näkemykset huomioiden. Vastuutahona kirjastopalvelut yhteistyössä keskusvaalilautakunnan kanssa.

Aikataulu

12/2026

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Vaali on toteutettu alle kouluikäisille ja peruskoululaisille. heidän näkemyksiään kartoittaen.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Muutokset on toteutettu lasten näkemykset huomioiden.

Tavoitearvo

Toteutunut

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Lapset ovat arvioineet muutosta.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Nokialla on järjestetty erilaisten vaalien yhteydessä myös lasten vaalit, joilla he voivat vaikuttaa erilaisiin asioihin demokratiakasvatuksen keinoin. Kunta- ja aluevaalien 2025 yhteydessä äänestyspaikkana toimivassa kirjasto- ja kulttuuritalo Virrassa järjestetään lasten vaalit, joiden teemana on kirjaston tilojen ja ympäristön kehittäminen.

Alle kouluikäisille lapsille ja koululaisille on omat kysymykset. Pienemmiltä selvitetään näkemystä kirjaston leikki-tilan leikkivälineistä ja he voivat äänestää, millä leikki-tilassa leikkisivät mieluiten. Vaalin vaihtoehtoina ovat keittiövälineet, legot, liikennevälineet ja pehmolelut

Koululaisilta selvitetään heidän näkemystään nuorten osaston tilan käyttöön liittyen. Äänestysvaihtoehtoina ovat: tilaa oleskella kavereiden kanssa, tilaa lasten/nuorten omille kirjavinkeille, tehdä kirjastoon jäävän yhteisen taideteoksen ja järjestää kirjaston vitriinissä

oman näyttelyn (esim. keräilykohde, oma taide)
Näkemykset huomioidaan muutosten tekemisessä. Lapset osallistuvat muutosten arviointiin.

Toimenpiteen eteneminen

Kunta- ja aluevaalien yhteydessä järjestetään kirjastossa lasten vaalit, joihin lapset voivat osallistua kirjastossa asioidessaan tai vanhempien äänestämisen yhteydessä. Lasten näkemykset huomioidaan kirjaston tilojen käytössä ja uudelleen järjestelyssä vuoden 2025 aikana. Kuntalaisille viestitään prosessista ja lasten osallisuudesta esimerkiksi kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa. Uutisaihe lähetetään myös paikallislehteen keskusvaalilautakunnan toimesta. Muutoksia arvioidaan lapsia osallistaen (esim. piirtäminen) myöhemmin tarkentuvalla tavalla vuoden 2026 aikana.

Toimenpiteen budjetti

4 Toimenpiteen kuvaus

Käynnistetään kehittämiskokeilu, jolla tuetaan kuntalaisten mukaan lukien lasten, nuorten ja perheiden matalan kynnyksen harrastamista ja kansalaistoimintaa.

Aikataulu	Osoitettu käyttäjälle	Tila
3/2025-		☐ Ei aloitettu
Tavoitearvo	Toteutunut arvo	Mitattava asia
Toteutunut		Pilotti on toteutettu.
Tavoitearvo	Toteutunut arvo	Mitattava asia
Toteutunut		Pilotista on kerätty palautetta käyttäjiltä.

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Tarkennetaan kokeilun suunnittelun vaiheessa.

Toimenpiteen eteneminen

Tuetaan matalan kynnyksen harrastustoimintaa käynnistämällä kokeilu, jonka aikana vuokrataan kaupungin liikunta-, kulttuuri- ja luokkatiloja maksutta kuntalaisten ja ei-järjestäytyneiden yhteisöjen käyttöön. Tiloja voivat vuokrata esimerkiksi perheet, ystäväporukat ja erilaiset ryhmät. Kokeilu perustuu valtuustoaloitteeseen, jossa kaupungin toivottiin luopuvan tilavuokrista alle 18-vuotiaiden lasten osalta. Toimenpiteen tavoitteena on lisätä liikettä ja edistää yhdenvertaisuutta sekä kuntalaisten omatoimisen harrastamisen mahdollisuuksia, yhteisöllisyyttä ja yhdessä tekemistä. Pilotoinnin suunnittelu käynnistyy kevään 2025 aikana, jonka jälkeen suunnitelmat tarkentuvat. Pilotissa huomioidaan käyttäjäryhmät ja pilotista tullaan keräämään palautetta, jonka perusteella toimintatavan mahdollista jatkamista ja vakiinnuttamista arvioidaan.

Toimenpiteen budjetti

5 Toimenpiteen kuvaus

Yhteisötaide ja matalan kynnyksen pääsymaksuttomat tapahtumat kuntalaisille. Tapahtumat järjestetään keskustassa keskeisellä paikalla, esteettömyys ja saavutettavuus huomioiden.

Aikataulu

Osoitettu käyttäjälle

Tila

☐ Ei aloitettu

Tavoitearvo

Toteutunut arvo

Mitattava asia

Arvio osallistuneiden lasten
määrästä

Esim. Lasten tekemä
yhteisötaideteos on
toteutettu

Miten lapset osallistu(i)vat tähän toimenpiteeseen?

Lasten osallisuus kuvataan myöhemmin.

Toimenpiteen eteneminen

Toimenpiteen budjetti

Toimenpiteen eteneminen kuvataan myöhemmin.

